

FONKSİYONLARLA İLGİLİ PRATİK KURALLAR

FONKSİYONLARDA ÖTELEME VE SİMETRİ

1. $y = f(x)$ fonksiyonunun grafiği verilmişken $y = -f(x)$ in grafiği isteniyorsa; $y = f(x)$ fonksiyonu üzerindeki $A(x,y)$ noktası $y = -f(x)$ üzerindeki $A'(x,-y)$ noktası olduğundan, $y = f(x)$ fonksiyonuna ait her noktanın x eksenine göre simetriği alınır.
2. $y = f(x)$ fonksiyonunun grafiği verilmişken $y = f(-x)$ fonksiyonunun grafiği isteniyorsa; $y = f(x)$ fonksiyonu üzerindeki $A(x,y)$ noktası $y = f(-x)$ üzerindeki $A'(-x,y)$ noktası olduğundan $y = f(x)$ fonksiyonuna ait her noktanın y eksenine göre simetriği alınır.
3. $y = f(x)$ fonksiyonunun grafiği verilmişken $y = -f(-x)$ fonksiyonunun grafiği isteniyorsa; $y = f(x)$ fonksiyonu üzerindeki $A(x,y)$ noktası $y = -f(-x)$ üzerindeki $A'(-x,-y)$ noktası olduğundan $y = f(x)$ fonksiyonuna ait her noktanın orijine göre simetriği alınır.
4. $y = f(x)$ fonksiyonunun grafiği verilmişken $y = f(x)+k$ fonksiyonunun grafiği isteniyorsa;
  - I) $k > 0$ ise $y = f(x)$ fonksiyonunun her noktası y ekseninin pozitif yönünde k birim yukarı doğru ötelenir.
  - II) $k < 0$ ise $y = f(x)$ fonksiyonunun her noktası y ekseninin negatif yönünde k birim aşağı doğru ötelenir.
5. $y = f(x)$ fonksiyonunun grafiği verilmişken $y = f(x+k)$ fonksiyonunun grafiği isteniyorsa;

- I) $x+k=0 \Rightarrow x=-k > 0$ ise $y = f(x)$ fonksiyonunun her noktası x ekseninin pozitif yönünde k birim sağa doğru ötelenir.
  - II) $x+k=0 \Rightarrow x=-k < 0$ ise $y = f(x)$ fonksiyonunun her noktası x ekseninin negatif yönünde k birim sola doğru ötelenir.
6. $y = f(x)$ fonksiyonunun grafiği verilmişken $y = f(|x|)$ grafiği isteniyorsa, $y = f(x)$ fonksiyonunun grafiğinin y ekseninin sağında kalan kısmı aynen kalır. Bu kısmın y eksenine göre simetriği alınır.

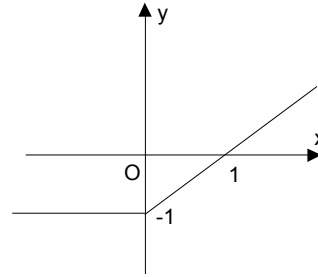
Ör.

$$f(x) = \begin{cases} x-1 & , x \geq 0 \text{ ise} \\ -1 & , x < 0 \text{ ise} \end{cases}$$

olduğuna göre $y = f(x+1)$ in grafiği nedir?

Çözüm:

$y = f(x)$ in grafiği aşağıdaki gibi olur.

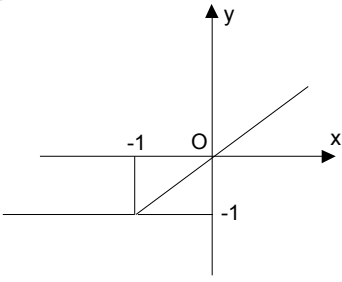

$y = f(x+1)$ in grafiği için x yerine $x+1$ yazılırsa

$$f(x) = \begin{cases} x+1-1 & , x+1 \geq 0 \text{ ise} \\ -1 & , x+1 < 0 \text{ ise} \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} x & , x \geq -1 \text{ ise} \\ -1 & , x < -1 \text{ ise} \end{cases}$$

biçiminde olur. Bu fonksiyonun grafiği de şu şekilde olur:

Ör. $-2 \leq x \leq 4$ için $f(x) = 2x + 3$ ise $f(|x|)$ in görüntü kümesinin en küçük elemanı nedir?

- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4   E) 5

Çözüm:

$$f(|x|) = \begin{cases} f(x) & , x \geq 0 \text{ ise} \\ f(-x) & , x < 0 \text{ ise} \end{cases}$$

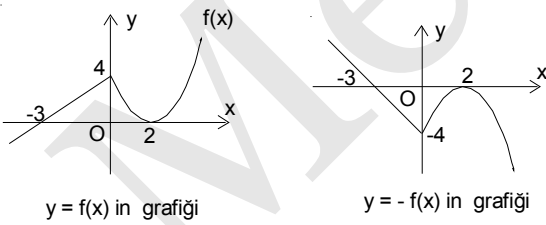
$$x \geq 0 \text{ ise } f(|x|) = f(x) = 2x + 3$$

$$x < 0 \text{ ise } f(|x|) = f(-x) = -2x + 3$$

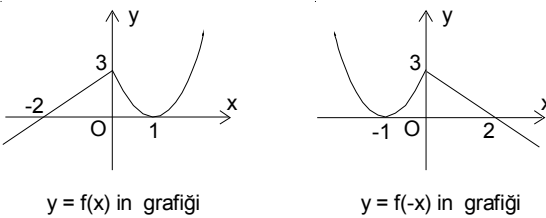
$$x = 4 \Rightarrow f(4) = 11 \text{ ve } x = 0 \Rightarrow f(0) = 3$$

Görüntü kümesi $[3, 11]$ dir.

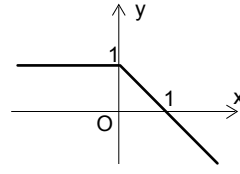
Ör.

Ör.

Ör.

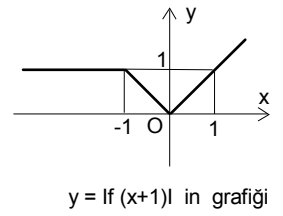
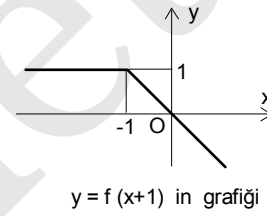
Yandaki grafik $y = f(x)$ in grafiğidir. Buna göre $y = f(x+1)$ ve $y = |f(x+1)|$ in grafiği nedir?

Çözüm:

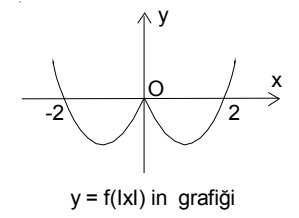
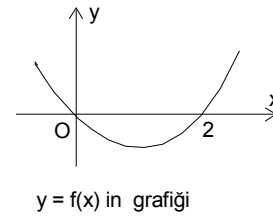
$$y = \begin{cases} 1-x & , x \geq 0 \text{ ise} \\ 1 & , x < 0 \text{ ise} \end{cases}$$

x yerine $x+1$ yazılırsa,

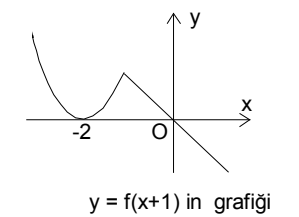
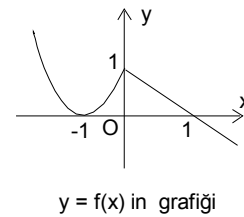
$$y = \begin{cases} -x & , x \geq -1 \text{ ise} \\ 1 & , x < -1 \text{ ise} \end{cases}$$

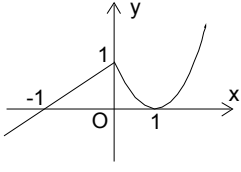
Ör.

Ör.

Ör.

Grafiği verilen
fonksiyon nedir?

A) $\begin{cases} x^2 - 1, & x \geq 0 \\ x + 1, & x < 0 \end{cases}$

B) $\begin{cases} x^2 + 1, & x \geq 0 \\ x + 1, & x < 0 \end{cases}$

C) $\begin{cases} (x-1)^2, & x \geq 0 \\ x+1, & x < 0 \end{cases}$

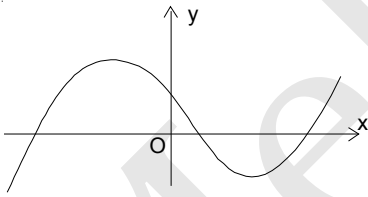
D) $\begin{cases} (x-1)^2, & x \geq 0 \\ x-1, & x < 0 \end{cases}$

E) $\begin{cases} (x-1)^2, & x \geq 0 \\ x-2, & x < 0 \end{cases}$

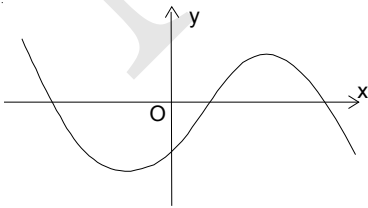
3.DERECEDEN FONKSİYONLARDA ÖZELLİKLER

$f(x) = ax^3 + bx^2 + cx + d$ fonksiyonlarının grafikleri,

1. $a > 0$ ise

2. $a < 0$ ise

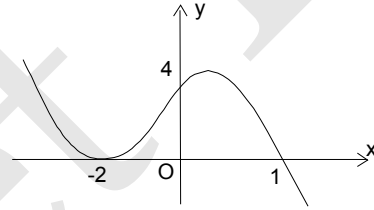

biçimindedir. Teğet olma ve x eksenini kesme durumları 2.dereceden fonksiyonlarda olduğu gibidir.

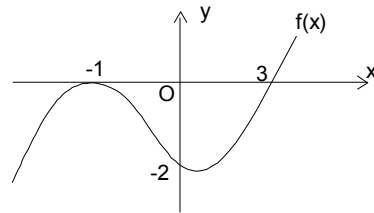
Ör. $f(x) = -(x-1)(x+2)^2$ fonksiyonunun grafiğini çiziniz.

Çözüm:

- x^3 ün katsayısı negatif olduğundan grafik 2. tiptedir.
- $x=0$ için $f(0) = 4$
 $y=0$ için $x=1$ ve $x=-2$
- $(x+2)^2$ ifadesini çarpan olarak bulunduyor. Öyleyse $x=-2$ de x eksenine teğettir.

Ör.

Yukarıda grafiği verilen f fonksiyonunun denklemini nedir?

Çözüm:

- Fonksiyon 3. derecedendir.
- $a > 0$ olmalıdır.
- $(x+1)^2$ ve $(x-3)$ çarpanlarını bulundurun.
- $(0, -2)$ noktası fonksiyonu sağlar.
 $f(x) = a \cdot (x+1)^2 \cdot (x-3)$ ise $-2 = a \cdot (-3)$

Buradan $a = \frac{2}{3}$ bulunur. $f(x) = \frac{2}{3} \cdot (x+1)^2 \cdot (x-3)$ olur.